

فصل چهارم

راه و توشه

در سال‌های گذشته، در کتاب «هدیه‌های آسمان» و «پیام‌های آسمان» مطالب فراوانی درباره احکام نماز، روزه، حجاب و... آموختیم. در ادامه مطالب گذشته، در این کتاب دو درس درباره احکام داریم:

درس ششم (نردبان آسمان): در درس «ستون دین» پیام‌های آسمان هفتم، با واجبات (ارکان و غیرارکان) نماز آشنا شدیم. همچنین در درس «نماز جماعت» با احکام نماز جماعت و جمعه نیز آشنا شدیم. در این درس با برخی از آداب نماز از قبیل خواندن اذان و اقامه، نماز خواندن در مسجد و نیز با شرایط نماز صحیح آشنا می‌شویم.

درس هفتم (یک فرصت طلایی): در این درس می‌آموزیم که روزه گرفتن چه فرصت ارزشمندی در جهت ساخته شدن روح و جسم انسان است و شایسته است به روزه به‌عنوان یک فرصت طلایی نگاه کنیم. همچنین، در این درس با آثار روزه و اموری که موجب باطل شدن روزه می‌شود نیز آشنا می‌شویم.

تیه کننده: علیرضا اولیاء اردکانی

۱) سخن امام علی علیه السلام درباره نماز را به طور خلاصه بنویسید ؟

- ۱) ای مردم مراقب نماز های خود باشید. ۲) خود را با نماز به خدا نزدیک کنید ۳) بدانید که دوزخیان اهل نماز نبودند ۴) نماز گناهان را مانند برگ درختان می ریزد ۵) نماز انسان را از زنجیر گناهان آزاد می کند.

امیر مؤمنان حضرت علی علیه السلام می فرماید :

«ای مردم، مراقب نمازهایتان باشید و خودتان را با نماز به خدا نزدیک کنید. آیا نمی شنوید که وقتی از دوزخیان می پرسند چه چیزی شما را به دوزخ کشانید، می گویند: «ما از نمازگزاران نبودیم»؟ به درستی که نماز، گناهان را مانند برگ های پاییزی فرو می ریزد و غل و زنجیر گناهان را از گردن ها می گشاید. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله، نماز را به چشمه آبی تشبیه کرده است که در برابر خانه کسی جریان داشته باشد و او هر شبانه روز، پنج مرتبه خود را در آن شست و شو دهد؛ پس هرگز آلودگی در بدن او باقی نمی ماند»^۱

۲) پیامبر اسلام نماز را چگونه تشبیه کرد؟

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۹۹.

۳) جایگاه نماز را در میان احکام اسلامی بیان کنید؟

در میان احکام اسلامی هیچ موضوعی به اندازه نماز مورد تأکید و سفارش پیشوایان دین قرار نگرفته است. این عبادت بزرگ از چنان اهمیتی برخوردار است که در سخنان معصومین از آن به عنوان «ستون دین» و «سد محکمی در برابر شیطان» یاد شده است و ترک آن می تواند انسان را به مرز هولناک کفر و بی ایمانی بکشانند.

محکمی در برابر شیطان می نامند؟

اما باید ببینیم هر نمازی می تواند باعث بالا رفتن ما به سوی خدا شود؟
ما چگونه نماز بخوانیم تا مورد توجه بیشتر خداوند قرار گیرد؟

۵) بعضی از آداب نماز را نام ببرید؟

آداب نماز

سال گذشته با برخی آداب نماز آشنا شدیم.

به جا آوردن نماز در اوّل وقت، برپایی

نماز به جماعت و پوشیدن لباس های تمیز

و مرتب از این آداب بودند.

در این درس، با برخی دیگر از

آداب و احکام نماز آشنا می شویم که عمل به آنها

می تواند نماز را نزد خداوند ارزشمندتر سازد.

۱- خواندن اذان و اقامه قبل از نماز

حضرت علی (ع) می فرماید :

کسی که اذان و اقامه بگوید و به نماز

بایستد، دو صف از فرشتگان پشت سر او به

نماز می ایستند که ابتدا و انتهای این دو صف

داده نمی شود، و کسی که فقط اقامه بگوید و

نماز بخواند، پشت سرش یک

صف از فرشتگان به نماز

می ایستند.^۱

۶) امام علی علیه السلام درباره خواندن اذان و اقامه قبل از نماز چه می

۱. وسائل

فرماید؟

۷) محتوای اذان و اقامه در چیست ؟

۸) سفارش بزرگان دین اسلام به گفتن اذان تاکنون چه تأثیری داشته

است؟

محتوای اذان و اقامه را به یاد دارید؟

۹) پیامبر اکرم درباره ثواب مؤذن چه می فرماید؟

— خداوند را از همه بزرگتر شمردن،

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ — شهادت به یگانگی خداوند دادن،

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ — شهادت به پیامبری حضرت محمد ﷺ دادن.

اینها مهم ترین عقاید همه مسلمانان جهان است که به عنوان شعار اسلام، هر روز و هر شب، در وقت نماز، با صدای بلند در آسمان شهرها و روستاهای کشورهای اسلامی طنین انداز می شود. به این ترتیب با گفتن اذان و اقامه، ما بار دیگر عقاید اساسی خود را تکرار و مرور می کنیم.

سفارش های بزرگان دین به اذان گفتن سبب شده است اذان گویی، عملی پسندیده و قابل تقدیر

به شمار آید، به گونه ای که مؤذنان همواره امین و مورد اعتماد و احترام مردم بوده اند.

پیامبر اکرم ﷺ درباره این عمل ارزشمند می فرماید :

بخشی از ثواب نماز همه نمازگزاران، سهم مؤذنی است که مردم با

صدای اذان او به نماز ایستاده اند.^۱

۲— نماز خواندن در مسجد

مسجد، خانه خداست و توصیف فراوانی به نماز خواندن در آنجا شده است. در مساجد همواره

ذکر و نام خداوند جاری است و معنویت فراوانی در آن وجود دارد؛ از این رو، کسی که برای نماز

خواندن به مسجد می رود، نمازش را با توجه بیشتری اقامه می کند. انسان در مسجد میهمان خدا

می شود و چه کسی از خداوند قادر در پذیرایی از میهمان تواناتر است؟

امام صادق علیه السلام می فرماید :

به مسجد آمدن را جدی بگیرید؛ چرا که مساجد خانه های خداوند در

زمین هستند و هر کس با طهارت به مسجد برود خداوند [نام] او را

در میان زائران خود می نویسد.^۲

۱۰) امام صادق علیه السلام درباره به مسجد رفتن چه می فرماید؟

ضمن مشورت با دوستانتان در کلاس، توضیح دهید چه فرقی بین

آداب نماز و احکام واجب نماز وجود دارد؟

۲. امالی صدوق، ص ۳۵۸.

۱. وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۱.

شرایط نماز صحیح

نماز جماعت که تمام شد، سعید از صف پشتی آمد و کنار من نشست :

— سلام

همین طور که داشتم تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام را می گفتم با او دست دادم و جوابش را دادم.

سعید که انگار می خواست حرف مهمی بزند، همین طور چشم به من دوخته بود. تا تسبیحات را

تمام کردم بلافاصله گفت : هیچ می دانی باید نمازت را دوباره از اول بخوانی؟

— چرا؟

— برای اینکه نمازی که الآن خواندی باطل بود!

خیلی تعجب کردم. دوباره پرسیدم : چرا؟

— برای اینکه پشت آستین پیراهنت خونی شده و با لباس نجس نمی شود نماز خواند.

— تو مطمئنی؟

— باور نمی کنی؟ اینجاست، ببین.

با زحمت پیراهنم را چرخاندم و آن را دیدم. درست می گفت، ولی خیلی کم بود. شاید یک قطره

بود.

— ولی اینکه خیلی کوچک است. مطمئنی این مقدار خون نماز را باطل می کند؟

— کاری ندارد، برویم از حاج آقا بپرسیم.

با هم رفتیم و کنار آقای علوی امام جماعت مسجدمان نشستیم. وقتی که بعد از سلام و احوالپرسی

ماجرای ما را برای او تعریف کردیم، حاج آقا گفت :

ببینید بچه ها؛ اگر نمازگزار **قبل از نماز بفهمد** که لباس یا بدنش نجس شده است و با همان وضعیت

نماز بخواند **نمازش باطل است**. از این گذشته **اگر هم بفهمد** لباس و بدنش نجس شده است، ولی بعداً

فراموش کند که آن را پاک کند و در همان حال نماز بخواند، باز هم **نمازش باطل خواهد بود**. اما اگر

نمازگزار **قبل از نماز نداند** که لباس یا بدنش نجس شده است و بعد از نماز بفهمد، نمازش صحیح است

و فقط برای نمازهای بعدی باید آنها را پاک کند.

— ببخشید حاج آقا، یعنی نماز علی باطل نیست؟

— نه. چون اولاً خودش در حال نماز از نجس بودن لباسش خبر نداشته و از این گذشته خونی که

۱. تسبیحات حضرت فاطمه زهرا علیها السلام یعنی گفتن الله اکبر (۳۴ مرتبه)، الحمدلله (۳۳ مرتبه) و سبحان الله (۳۳ مرتبه).

(۱۱) آیا با بدن یا لباس آلوده به خون یا سایر نجاسات می توان نماز

خواند؟

اگر مقدار خون به اندازه یک سکه کوچک باشد اشکالی ندارد

ولی اگر بیشتر باشد اشکال دارد

نماز خواندن با سایر نجاسات اصلاً حایر نیست.

روی لباس علی آقا ریخته، از یک سکه کوچک^۱ کمتر است.

سعید گفت: پس من چند روز پیش که برادر کوچکم را بغل کرده بودم و لباسم کمی نجس شد،

لازم نبود آن را برای نماز می شستم؟

— این مقدار بدون اشکال فقط درباره خون است؛ یعنی اگر لباس، یا بدن شما با نجاسات دیگر

برخورد کند، حتی اگر یک قطره هم باشد، حتماً باید قبل از نماز آن را پاک کنید.

(۱۲) استفاده از طلا برای مردان و حکم استفاده کردن از این وسایل در

هنگام نماز با عث چه میشود؟

علاوه بر شرایطی که در داستان فوق دیدیم، مکان و لباس نمازگزار شرایط دیگری هم دارد که لازم

است هنگام نماز آنها را رعایت کنیم:

اول: علاوه بر لباس و بدن نمازگزار مکان نمازگزار (یعنی چیزی که فرد بر آن سجده می کند) هم

باید پاک باشد و سجده کردن بر اشیای نجس، نماز را باطل می کند.

دوم: اگر نمازگزار در مکان غصبی^۲ نماز بخواند، نمازش باطل است و باید در مکان دیگری،

دوباره آن نماز را به جا آورد.

سوم: لباس نمازگزار نباید غصبی باشد و حتی اگر دکمه ها و یا تنها بخشی از لباس نمازگزار نیز

غصبی باشد، نماز با آن لباس ها باطل خواهد بود.

چهارم: اگر کسی با پولی که از راه حرام به دست آورده لباسی بخرد، نمی تواند با آن لباس نماز

بخواند.

پنجم: استفاده از زیورات طلا — مانند انگشتر یا گردنبند — برای مردان حرام است و استفاده

کردن از این وسایل در هنگام نماز، باعث باطل شدن نماز مردان می شود.

ششم: نماز خواندن با لباسی که از پوست، مو، یا اجزای دیگر حیوانات حرام گوشت تهیه شده

باشد، صحیح نیست و حتی اگر بخش های کوچکی از اجزای این حیوانات همراه نمازگزار باشد، نماز

او باطل خواهد بود. (۱۳) نماز خواندن با لباسی یا اجزای که از حیوانات حرام گوشت تهیه

شده است چه حکمی دارد؟

۱. این اندازه تقریباً به اندازه یک بند انگشت سیاه انسان است.

۲. مکان غصبی به مکانی گفته می شود که صاحبش راضی به حضور دیگران در آن مکان نباشد.

با توجه به آنچه خواندیم، کدام یک از نمازهایی که در جدول زیر آمده صحیح و کدام یک باطل است؟

باطل	صحیح	شرایطی که در آن نماز خوانده می شود
	✓	۱- بدنش نجس شده است ولی خودش نمی داند و نمازش را همین طور می خواند.
	✓	۲- بعد از ادرار کردن فراموش کرده که محل نجس بدن را با آب شست و شو دهد.
	✓	۳- کمر بندش از چرم گاو است.
✓		۴- پس از تماس با گربه، مقداری از موهای گربه روی لباسش باقی مانده است.
✓		۵- با پولی که رشوه گرفته است، لباسی خریده و با آن نماز می خواند.

بیشتر بدانیم اول نماز

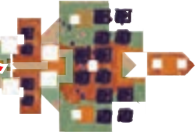
سپهبد شهید علی صیادشیرازی می گوید :

در زمان جنگ ایران و عراق، روزی به همراه رئیس جمهور، رئیس مجلس، وزیر دفاع و فرمانده کل سپاه پاسداران برای بررسی اوضاع جبهه ها در منزل امام خمینی علیه السلام بودیم. ایشان نشسته بودند و ما هم دور ایشان به صورت نیم دایره نشسته بودیم. همین طور گرم گفت و گو بودیم که در میان صحبت ها ناگهان امام از جایشان بلند شدند و به طرف اتاق کناری رفتند.

یکی از حاضران که نگران حال امام بود بلافاصله پرسید : آقا کسالتی پیش آمده است؟ امام فرمود : «خیر، وقت نماز است.» این جمله را با چنان لحنی گفتند که من به ذهنم رسید تا به حال این طور به فکر نماز نبوده ام! بعد به ساعت نگاه کردم، دیدم هنوز چند دقیقه ای به اذان ظهر باقی مانده است.^۱

۱. برگرفته از کتاب برداشت هایی از سیره امام خمینی علیه السلام، ج ۳، ص ۶۲.

- ۱- دلایل اهمیت نماز خواندن در مسجد را بیان کنید. **سکه**
- ۲- اگر کسی بعد از نماز بفهمد که بدن یا لباسش نجس بوده است، آیا واجب است نمازش را دوباره بخواند؟ توضیح دهید. **سکه**
- ۳- کسی که کف پاهایش خیس است، آیا می‌تواند بر روی فرش نجس نماز بخواند؟ **سکه**
- ۴- گزینه‌های درست و نادرست را مشخص کنید.
 - استفاده از گردنبند و انگشتر طلا برای مردان حرام است.
 - ☒ صحیح
 - ☐ غلط
 - استفاده از گردنبند و انگشتر طلا نماز مردان را باطل می‌کند.
 - ☒ صحیح
 - ☐ غلط
 - اگر نجاست ادرار کمتر از یک سکه کوچک باشد می‌توان با آن نماز خواند.
 - ☒ صحیح
 - ☐ غلط

پیشنهاد

مواردی وجود دارد که حتی اگر نمازگزار در حال نماز هم بفهمد لباس، یا بدنش نجس شده است، نمازش درست است و باید آن را ادامه دهد؛ مثلاً کسی که برای پوشاندن بدنش تنها یک لباس دارد و آن هم نجس شده است، می‌تواند با همان لباس نمازش را بخواند.

با افراد آگاه مشورت کنید و به کمک آنها سه مورد دیگر از این موارد را بیابید و آنها را در کلاس بازگو کنید.

الهی

خدایا،
لذت گفت و گو با خودت را به من بپشان؛
و مرا به جوینار دوستی و محبت وارد کن .

خدایا!
لگلم کن تا در هنگام ناز،
هرچه جز تو در نگاهم خرد و کوچک شود،
آن گونه که غرق در یاد تو کردم .
ای دوستدار نازگزاران،
بهترین دعاها را بر قلب و زانم جاری کن .

کانال:

یادگیری برتر

@learning_baratar۱۴۰۱

تهیه کننده: علیرضا اولیاء اردکانی

اگر

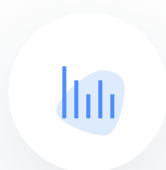
.
. .
. .

....
...
...

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد